

Elsina Flach, marinekolog:

"Förr fanns balans, det gör det inte nu"

Engagemanget går inte att ta miste på. Passionen, och stundtals ilskan, lyser igenom när Elsina Flach berättar om hur Östersjön fungerar – och hur bräckligt ekosystemet där egentligen är.

Havet har alltid varit Elsina Flachs stora kärlek, och intresset för djur och natur har funnits med sedan uppväxten i Rotterdam, Holland. "Inte världens mest naturliga plats" som hon själv uttrycker det, men där fanns en strand.

– Så fort jag var ledig gick jag dit och letade efter vad som fanns där.

Elsina gjorde små samlingar av det hon hittade, musslor och snäckor. Och drömde om att som vuxen forska om dem.

– Det blev universitetsstudier inom biologi, och sedan blev jag doktorand, men då blev det inom marinekologi. Ekologi handlar om relationen mellan olika djurgrupper och hur de påverkar varandra och omgivningen.

Vid millennieskiftet startade hon ett nytt liv i Sverige, hon hade fått jobb på Stockholms Universitet. 80 procent av tjänsten var som forskare på Askölaboratoriet och Elsina bosatte sig på Stensund.

– Så hamnade jag här i världens ände. Från Rotterdam till världens ände, skrattar hon.

I sju år arbetade hon på Stockholms Universitet och på Askö.

– Sedan tog forskningspengarna slut. Tyvärr är det så i forskarvärlden. Som forskare jobbar man i ett kortsiktigt perspektiv, kanske fem år åt gången.

Nu arbetar hon som kanslist på Frisksportsförbundet. Där sitter hon "som spindeln i nätet" och

enda personal på kansliet.

– Frisksportsförbundet står för att må bra, och för att göra det måste omgivningen och miljön också må bra. Det passar mig som biolog.

För även om hon inte är aktiv som forskare längre innebär inte det att engagemanget är borta, och Östersjön är en extra intressant plats.

– Det är bräckt vatten, vilket betyder att några få marina arter och några sötvattensarter klarar sig här, men ingen av dem är i sin riktiga miljö. Det gör dem stressade och lätt påverkade av miljögifter. De blir helt enkelt extra känsliga för vad vi släpper ut i naturen.

Den speciella omgivningen gör också att den biologiska mångfalden är låg, eftersom det är få arter som klarar sig här. Vilket i sin tur gör ekosystemet extra sårbart.

– Här finns bara en eller i vissa fall några få arter med samma funktion. Om det händer något med en art påverkar det alla.

– Så länge ekosystemet är i balans klarar det naturliga förändringar, som övergödning. Det är onaturliga förändringar som plast och gifter som ställer till stora problem.

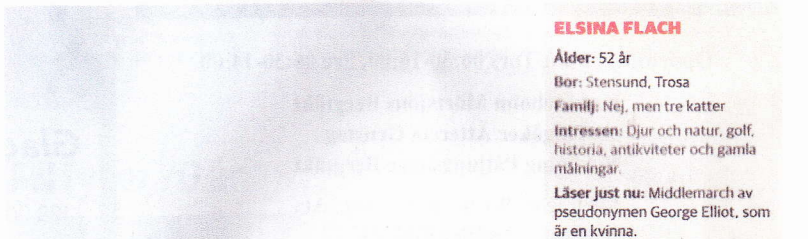
Trots Östersjöns sårbarhet har till exempel gifter släppts ut i vatten.

– Lyckligtvis har den lyckats överleva. Naturen är flexibel, men någon gång tippar det över och då är det för sent.

– I dag vet vi inte riktigt vad som släpps ut, och industrin tillverkar hela tiden nya gifter utan att veta hur de påverkar i långa loppet.

Elsina tror att problemen grundar sig i konsumtionssamhället vi lever i, med överkonsumtion och slit-och-släng-mentalitet.

– I tusentals år har vi levt i balans med naturen, med småskaligt fiske där man bara tog det som behövdes. Nu är det bara kortsiktig vinning som betyder

ELSINA FLACH

Ålder: 52 år

Bor: Stensund, Trosa

Familj: Nej, men tre katter

Intressen: Djur och natur, golf, historia, antikviteter och gamla målningar.

Läser just nu: Middlemarch av pseudonymen George Elliot, som är en kvinna.

Aktuell med: På måndag, den 26 oktober, föreläser Elsina om Östersjöns unika ekosystem och hot på Trosa bibliotek i samarbete med Naturskyddsföreningen.

Elsina Flach har nog en av länets vackraste arbetsplatser, på Stensund med sitt älskade Östersjön precis utanför dörren. FOTO: EVA-LOTTA ERIKSSON

» Naturen är flexibel, men någon gång tippar det över och då är det för sent.

något. Vi måste ha mycket - stora båtar, stora hus, allting. Istället borde vi tänka på att nästa generation också ska ha något att äta. Det är slöseri med resurser nu.

– Som de stora industriskeppen som inte bara tar up den lilla fisken som hamnar på tallriken, utan allt som finns i havet. Jag

kallar det massmord. En stor del kallar dem, jag blir arg här, skräpfisk. Men det är levande varelser och en del i ekosystemet. Ingen respekterar det.

Allt är inte becksvalt, med bättre medvetenhet tror Elsina att vi tillsammans kan skapa en förändring.

– Det är viktigt att vi börjar tänka på detta. Det är först när man är medveten om ett problem som man kan göra något åt det.

– En sak som man personligen kan göra är att tänka "Behöver jag den här plastpåsen?" eller en ny mobil varje år?

EVA-LOTTA ERIKSSON